

BILAG 1

Status for indsatser under Øget Sundhed for Børn 2021

De syv indsatser under bevillingen Øget Sundhed for Børn kan opdeles i følgende temaer: overvægt og sund mad, bevægelse, alkohol- og festkultur, en god start på forældreskabet samt sundhedsdata.

Nedenfor fremgår en oversigt over den gældende udmøntning af midlerne til Øget Sundhed for Børn for perioden 2019-2022, og i de efterfølgende afsnit præsenteres status for indsatserne for 2021.

Budgetpost i 1000 kr.	B2019	B2020	B2021	B2022
Tidlig forebyggende, opsporende og opfølgende indsats i sundhedsplejen til børn med overvægt <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	1.526	1.560	1.579	1.609
Monitorering af børn og unges sundhed <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	512	524	530	540
Videreførelse af Børn og Bevægelse	1.461	1.495	1.513	1.542
Børne- og Ungdomsforvaltningen i alt	3.499	3.579	3.622	3.690
Specialiseret tilbud til 2-16-årige børn med svær overvægt <i>Udvalgene har tiltrådt, at den konkrete bevilling er varig under Øget Sundhed for Børn</i>	5.111	5.180	5.242	5.341
Videreførelse af En Teenager i Familien	648	663	671	684
Sund mad til familier i udsatte boligområder	1.076	1.101	1.114	1.135
Pulje til pilotprojekter målrettet spæd- og småbørnsfamilier	250	256	259	
Sundheds- og Omsorgsforvaltningen i alt	7.085	7.200	7.027	7.160
Ikke udmøntet				264
Samlet	10.584	10.779	10.908	11.114

Budget 2019-2022 er i årets pris- og lønniveau.

Overvægt og sund mad

1) Specialiseret tilbud til børn og unge med svær overvægt i Center for Børn og Unges Sundhed

Københavns Kommunes specialiserede tilbud til børn og unge med svær overvægt er forankret i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen under Center for Børn og Unges Sundhed. Tilbuddet er målrettet børn mellem 2 og 16 år med svær overvægt. I 2021 er der indtil videre opstartet nye forløb for 253 familier, og der følges i alt ca. 550 børn i centret.

Et forløb i centret består af flere elementer, herunder familiesamtaler samt kost- og motionsaktiviteter. Behandlingen er bygget op om en *Sund Vægt model* udviklet af Center for Børn og Unges Sundhed. Modellen for behandling er blevet justeret i 2021 og understøtter Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger på området. Med modellen sættes hele familiens hverdag i spil i behandlingen, da både fysiske, psykiske og sociale forhold hos barnet og familien har betydning for en sund vægt. Modellen berører helbred, bevægelse, fællesskab, mental sundhed, familie, krop samt mad og madkultur. Modellen og vægten på det enkelte element tilpasses det individuelle barn og barnets familie. De foreløbige erfaringer tyder på, at de justeringer af modellen, som Center for Børn og Unges Sundhed har foretaget i år, bevirker at endnu flere børn opnår væggtab under et *Sund Vægt-forløb*.

Børnene i *Sund Vægt-forløbene* er overvejende fra familier med anden etnisk baggrund end dansk. Mange af forældrene er ledige med en kort uddannelse og med svære sociale problematikker. Flere af børnene kommer fra familier med få ressourcer og har behov for eller har allerede kontakt med Socialforvaltningen. En stor andel af børnenes mødre (58 %) og fædre (38 %) er ikke i lønnet job, og i 58 % af hjemmene tales et andet sprog end dansk.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har igangsat en evaluering af indsatsen til børn med svær overvægt og deres familier. Derudover samarbejder Steno Diabetes Center og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen om et forskningsprojekt om oplevet stigma hos børn med svær overvægt og deres forældre. Det forventes, at resultaterne fra både evalueringen og forskningsprojektet kan forelægges udvalgene i forbindelse med den årlige status for indsatserne under Øget Sundhed for Børn i 2022.

2) Vejen til Sund vægt: Den tidlige forebyggende opsporende og opfølgende indsats i sundhedsplejen til børn med overvægt *Vejen til Sund Vægt* er Københavns Kommunes individrettede tilbud til børn med moderat overvægt i 0.-5. klasse og er forankret i sundhedsplejen i Børne- og Ungdomsforvaltningen. Efter implementeringen af den reviderede indsats i efteråret 2020 er

indsatsen nu forankret hos et mindre team af udvalgte sundhedsplejersker i hvert område. Sundhedsplejerskerne i indsatsen har deltaget i kompetenceudvikling inden for overvægt og metoden *Du Bestemmer* og er kommet godt i gang med at understøtte familierne i at opnå en sund vægt og livsstil.

Siden implementeringen af den reviderede indsats i oktober 2020 har sundhedsplejen i skoleåret 2020/2021 haft minimum én kontakt med 204 børn med moderat overvægt. Tallet skal ses i sammenhæng med, at sundhedsplejen i skoleåret 2020/2021 i perioder har set færre børn grundet Covid-19 og at en del familier har ønsket at vente med at opstarte forløb til efter Covid-19. I samme periode er 202 børn henvist fra sundhedsplejen til CBUS.

Covid-19 situationen har i høj grad påvirket skolerne og muligheder for nyudvikling på nuværende tidspunkt. Indsatsen vedrørende strukturelle sundhedsfremmende indsatser på skoler er derfor blevet udsat til indeværende skoleår.

3) Sund mad til familier i udsatte boligområder (Familiekøkkenet)

Familiekøkkenet er forankret i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Formålet med indsatsen er, at familier i udsatte boligområder bliver støttet i deres mad- og måltidsvaner med fokus på sund og klimavenlig mad.

Grundet Covid-19 restriktionerne er indsatsen blevet omlagt til digitale familiekøkkenforløb i 1. og 2. kvartal af 2021. Der er gennemført forløb for 60 familier i hhv. Lundtoftegade og Bispeparken.

I 3. kvartal gennemføres der to fysiske familiekøkkenhold (å 20 familier) i samarbejde med helhedsplanen Lundtoftegade på Nørrebro Park Skole. Derudover er der i 4. kvartal planlagt fysiske familiekøkkenhold i hhv. Lundtoftegade (1 hold=10 familier), Tingbjerg (1 hold=10 familier) og Folehaven (1 hold=10 familier)

I 2022 er forventningen, at i alt 120 familier kan blive tilbudt deltagelse ved de fysiske familiekøkkener, og 120-240 gæster vil blive inviteret til gæstespisning. Projektet forventes udbredt til yderligere ét til to boligområder i projektperioden, så en større del af byens udsatte boligområder dækkes af indsatsen.

Der er indledt en dialog med Børne- og Ungdomsforvaltningen om afdækning af ønsker og behov ift. udvikling af et eventuelt undervisningsmateriale til skolerne til faget madkundskab, samt med Kultur- og Fritidsforvaltningen ift. hvorvidt Familiekøkkenet potentielt kan organiseres som en fremtidig fritidsaktivitet.

Opskrifthæfte og undervisningsvideoer findes her:

<https://centerforbornogungessundhed.kk.dk/familiekoekkenet>.

Bevægelse

4) Børn og Bevægelse

Børn og Bevægelse (BOB) er forankret i Børne- og Ungdomsforvaltningen og handler om at styrke tidlig opsporing og tidlig indsats i forhold til børn, der er motorisk udfordrede. Indsatsen skal sikre, at flere københavnske børn udvikler sig motorisk aldersvarende, er i kropslig trivsel og er læringsparate ved skolestart og de første vigtige år i skolen. Indsatsen foregår i Vanløse/Brønshøj og Nørrebro/Bispebjerg, idet der ved opstarten her var den største andel af børn med motoriske udfordringer.

Med indsatsen er der fokus på at sikre forankring af bevægelsesfagligheden i den enkelte institution og institutionernes support, så det kommer alle institutionernes børn til gode. Udover at give support, når det konkret efterspørges, vurderer supporten også, hvilke institutioner og KKFO'er, der vil have glæde af en proaktiv bevægelsesfaglig support baseret på data for den motoriske vurdering i sundhedsplejerskens indskolingsundersøgelse. Det kan være i form af workshops, oplæg, introduktion til legekasser, opfølgning mv.

Grundet Covid-19 har forvaltningen omlagt dele af kompetenceudviklingen til online aktiviteter samt sat dele af indsatsen i bero under nedlukningen i starten af 2021. Det har været muligt at tilpasse en stor del af indsatsen. Dette har muliggjort et fortsat bevægelsesfagligt fokus i de deltagende institutioner og sikret kompetenceudvikling tæt på praksis. De motoriske data for de to områder viser, at der har været en positiv udvikling også i perioden med Corona-restriktioner.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har udviklet sin egen uddannelse for sundhedsplejersker inden for motorisk udvikling og sansemotorik. Det første forløb er afsluttet, og uddannelsen afholdes igen med opstart i foråret 2022. Med BOB er der sket en stor efterspørgsel på den sansemotoriske faglighed også i andre dele af byen. Forvaltningen gør derfor en indsats for, at de øvrige bydele har adgang til de materialer, der udvikles i BOB, samt at der internt i forvaltningen tilbydes vidensoplæg og workshops i mindre skala for supportfunktioner i de andre bydele.

KL har indskrevet BOB i deres publikation "Sammen om børn og unges sundhed og trivsel". Dertil indgår BOB i en webinarække, som afholdes af KL, Danmarks Idrætsforbund og Syddansk Universitet i efteråret 2021,

hvor der sættes fokus på betydningen af motorisk udvikling for børn i 0-6 årsalderen.

Alkohol- og festkultur

5) En Teenager i Familien

En teenager i familien er forankret i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen. Formålet med indsatsen er at fremme en åben og positiv dialog om alkohol, fester og ungdomsliv mellem teenagere og deres forældre, og indsatsen henvender sig til elever i 7. og 8. klasse og deres forældre.

Indsatsen bygger på en evidensbaseret metode til at forebygge risikoadfærd hos børn og unge, og der har indtil marts 2020 været en stigende efterspørgsel på indsatsen. Covid-19 har fyldt meget for folkeskolerne siden marts 2020, og det har været nødvendigt at udskyde nogle af de arrangementer, som var planlagt. Efter genåbning af skolerne i maj har der således været en kæmpe efterspørgsel på arrangementer, og der uddannes derfor nye SSP-instruktører og ungeguider i efteråret 2021. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen forventer i alt at gennemføre omkring 200 arrangementer i 2021. Der er indtil nu afholdt 74 arrangementer og planlagt ca. 123. Til sammenligning blev der i 2019 afholdt 150 forløb.

Fra oktober 2019 – marts 2020 har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen gennemført en kvantitativ evaluering af indsatsen, som viste en overordnet tilfredshed med indsatsen:

- 88 % af forældrene vurderer, at de har fået mere viden om unges alkohol- og festkultur.
- 90 % af forældrene svarer, at de har fået konkrete værktøjer til at lave aftaler og at sætte grænser.
- 95 % af forældrene svarer, at det var relevant for dem at deltage.
- 79 % af eleverne tilkendegiver, at de har fået mere viden om unge og alkohol, sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser.

En god start på forældreskabet

6) Temaoplæg til spæd- og småbørnsfamilier

Temaoplæg til spæd- og småbørnsfamilier er forankret i Center for Sundhed og Forebyggelse i Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og henvender sig til forældre med børn i alderen 0 til 3 år, der bor i Københavns Kommune. I første kvartal 2021 er der udviklet konkrete oplæg i tæt samarbejde med sundhedsplejen i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

På grund af COVID-19 er indsatsen i perioden maj-august 2021 afprøvet digitalt i form af syv webinarer. Der har i gennemsnit deltaget 25 forældre pr. webinar, og forældrene har givet udtryk for, at de fandt webinarerne meget relevante. Temaerne for de enkelte webinarer har været udvalgt med afsæt i bidrag fra sundhedsplejen om de mest gængse spørgsmål, som familierne stiller om sundhed og trivsel. I 2021 har webinarerne omhandlet skærmvaner, bevægelse samt forebyggelse af ulykker i hjemmet.

I takt med den gradvise ophævelse af restriktioner i relation til COVID-19, har forvaltningerne øget fokus på afholdelsen af temaoplæg med fysisk fremmøde. Børne- og Ungdomsforvaltningen har udpeget Amager til pilotafprøvningen af temaoplæg med fysisk fremmøde i daginstitutionerne.

Alle tre temaoplæg varer hver én time og kan afholdes fx i forlængelse af forældremøder eller som gå-hjem-møder. Oplæggene henvender sig primært til forældre, men pædagoger og pædagogmedhjælper er velkomne til at deltage og lytte med, så de får samme viden og efterfølgende har en fælles referenceramme.

Sundhedsdata

7) Monitorering af børn og unges sundhed

Formålet med initiativet er at sikre relevant og systematiske data om børn og unges trivsel og sundhed i Københavns Kommune. Initiativet er forankret i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Børne- og Ungdomsforvaltningen har et særligt fokus på tidlig indsats, da forskning viser, at jo tidligere børn og familier i udsatte positioner opspores og får hjælp, des større potentiale og chancelighed får det enkelte barn. Heri har sundhedsplejen en vigtig rolle, og data registreret af sundhedsplejen bruges aktivt som led i opsporing og udvikling af tiltag til sårbare familier. Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder et årligt sundhedsdataark til opfølgning i sundhedsplejen og Børne- og Ungdomstandplejen på baggrund af data fra sundhedsplejens journalsystem og data fra tandplejen, om bl.a. småbørns trivsel, skoleelevers motorik og overvægt samt efterfødselsreaktion hos forældre. Sundhedsdataarket anvendes desuden i ledelsesdialogen om indsatserne mellem hver af de fem områdechefer, faglige chefer og sundhedsplejen. Tilsvarende anvendes data til ledelsesdialogen med tandplejen om tandplejens ydelser.

Data fra den nationale trivselsmåling supplerer data fra sundhedsplejen og tandplejen. Den nationale trivselsmåling er obligatorisk i folkeskolen og foretages årligt på alle klassetrin. I den nationale trivselsmåling spørges bl.a. til, om eleverne er glade for deres skole, om de føler sig ensomme og om de bliver mobbet.

Københavns Kommune har med gennemførelsen af den første Børnesundhedsprofil i 2021 fået en ny kilde til viden om københavnske børn og unges trivsel og sundhed. Børnesundhedsprofilen blev gennemført i oktober 2021 med en svarprocent 69 %.

Spørgeskemaundersøgelsen omfatter elever i 3., 6., og 9. klasse på de københavnske folkeskoler, samt de privat- og friskoler, der har ønsket at deltage. Børnesundhedsprofilen giver statistisk viden om københavnske skolebørns sundhed, bevægelse, fritidsaktiviteter og trivsel. Data stilles til rådighed og deles på tværs af alle relevante forvaltninger i Københavns Kommune.

Børnesundhedsprofilen er blevet til i et samarbejde mellem Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen med midler fra overførselssagen 2019/2020 samt budgetaftalen for 2021. De tre involverede udvalg har på mail modtaget afrapporteringen af Børnesundhedsprofilen ultimo oktober 2021.